СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Александра Божидарова Багашева, СУ "Св. Климент Охридски", с последна хабилитация 2.1 Филология (Езикознание с английски език)

за придобиване на научната степен „доктор" по Област на висше образование: *1. Педагогическинауки;* професионално направление: *1.3. Педагогика на обучението по...* Научна специалност: *Методика на обучението по английски език като чужд.*), с кандидат Албена Димитрова Стефанова

Магистър Албена Стефанова е представила дисертация с обем 221 страници, от които 201 реален текст, а 20 съдържат библиография на използваната научна литература (167 заглавия) и приложения (модел на анкетните карти, използвани за оценка на моделаза преподаване на английски за специални цели; входящият и изходящият тестове, използвани за оценка входно и изходно ниво на експиремантелната група).

Подбраната тема е актуална и е контекстуализирана в перспективата на реални проблеми на чуждоезиковото обучение във висши учебни заведения в България. Изследваният проблем е с потенциално научна и научно-приложна значимост. Теоретичната значимост е обвързана с изясняване на взаимовръзката между методически модел за обучение (набор от дейности), учебна програма (заложени цели и съдържание), цялстно методика и отличаването на санглийски език за специални цели като особена сфера на ползване на езика със специфични нужди за обучение. Основаната цел на изследването е изготвянето и апробирането на методически модел за обучение по английски за специални цели, основано на работа с автентични текстове. Подбраната методлогия на изследването, а именно: 1) изработване на методичекси модел; 2) подбор на обучаеми за експериментално обучение с помощта на изготвения методически модел; 3) оценка на комуникативните умения за специализирана комуникация на обучаемите преди обученеието; 4) измерване на постиженията (комуникативното развитие) на обучаемите след обучението с прилагането на изходен текст, идентичен по формат с входящия; 5) триангулиране на резултати от проведения експеримент посредством анкенти карти (попълнени както от самите обучаеми, подложени на обучение по предложения методически модел, така и от независими преподаватели).

Целите на изследването са изяло постигнати. За целта на изследването е анализирана текущата ситуация на изучаване на английски език за специални цели в българското висше училище и на основата на учебната програма за обучение по английски като първи чужд език за направление „Икономика" на УНСС са разгледани целите на курса по английски език за специални цели, проблемите при постигането на тези цели при прилагане на традиционния модел на работа със студентите. Тези предварителни данни и анализи служат за обосноваване на нуждата от предлагане на по-ефективен методически модел за обучение по специализиран език.

Подробно е представен иновативен методически модел за обучение по английски език за специални цели в областта на икономиката, включващ последователност от задачи и дейности, насочени към балансираното и интегрирано формиране на специализирана

функционална комуникативна компетентност по английски език у студентите по икономика чрез работа със специализиран текст.

Дисертацията е организирана в три основни части: 1. Теоретични основи на изследването; 2. Методически модел за развиване на комуникативна компетентност у студентите по икономика, изучаващи английски език за специални цели, чрез работа със специализиран текст и 3. Експериментална част. Текстът завършва с изводи и препоръки, които не са обособени в отделна част и някак се губят със своята краткост и липса на теоретична обобщеност на фона на цялото изследване. В края са представени библиографията на всички използвани източниции описаните по-горе приложения.

Въз основа на проучване на педагогическата литература и актуалните тенденции в чуждоезиковото обучение е разработен и апробиран нов педагогически модел, разпознат от самата докторантка като образователна технология', за специализирано езиково обучение с цел формиране на комуникативна компетентност на студентите по икономика чрез работа със специализиран текст като за целта са разработени конкретни езикови задачи и речеви дейности, целящи интерактивно и интегрирано обучение (в противовес на традиционния модел). Резултатите от педагогическия експеримент и проведените анкети разкриват (макар и да се отнасят до малка пилотна група обучавани), че предлаганият методически модел в своята последователност и съвкупност от дейности и задачи способства за интегрираното и трайно усвояване на необходимия набор от езикови знания и речеви умения, които да позволят на студентите да общуват уверено на чуждия език за нуждите на своята професия.

Много добро впечатление прави квантитативният анализ на събраните първични данни, съчетано с качествен анализ и обобщения с потенциални реални приложения. Най-съществените постижения на докторантката са апробирането на методическия модел и анализът на апробирането на проекта за обучение по комуникативна компетентност на студентите по икономика, изучаващи АСЦ чрез работа със специализиран методически модел за обучение. Внимание заслужава и триангулирането на резултатите от експерименталната част с анкетите за оценка от страна на студентите и преподватаелите, работили по предлагания модел. От резултатите на обучаемите Предлаганият модел способства за постигането на максимални резултати от обучението, повишава мотивацията на обучаваните и допринася за развиването на тяхната автономност при усвояването и употребата на езика (т.нар. self-direction) с оглед индивидуалните потребности и проблеми на всеки обучаван.

Сред приносите на тази разработка са предлаганият методически модел за обучение по чужд език, и по-специално по английски език за специални цели, разработените задачи за работа със специализиран текст, анализът на състоянието на обучението по специализиран език в българското висше училище и обзорът на проблема в световен и национален план, проведеният експеримент и анкети, обработката на събраните данни и изводите, свързани с тях.

Макар да има само две публикации по темата на дисертацията, а именно статиите „Формиране на комуникативна компетентност по английски език за специални цели у студенти по политически науки",в годишник на департамент „Романистика и германистика", НБУ, 2016 г. и *Increasing communicative competence in ESP through small interactive projects*, BETA-FIPLV 2017, Conference Proceedings, докторантката Албена Стефанова, е участвала в множество престижни, научни международни форуми. Всички

доклади, изнесени на международно форуми в България и чужбина, са в пълно съзвучие с темата на дисертацията. Успешното им изнасяне на престижни форми свидетелства за способностите и постиженията на докторантката.

Тъй като няма приложен списък с цитирания, а аз не съм запозната с цитирания на публикациите на докторантката, не мога да изразя мнение относно отзвука на разработките й в професиланата среда у нас или в чужбина.

Препоръки: 1. Изчистване на правописните грешки (които са в изоболие или поне от самите анкети (напр. Вашата наблюдения; Доколко полезни и ефективни за автентичните материали според Вас)); 2. По-ясно и информативно формулиране на въпросите в анкетите (напр. 3. Доколко полезни и ефективни за автентичните материали според Вас: допринесоха в по-голяма степен за усвояването на специализирана лексика); 4. Представяне на мотивация за избора именно на тези задачи (например в теста), по-точно изготвянето на резюме на езика цел на текст на езика-източник. Това е един сериозен теоретичен проблем, тъй като поставената задача изисква много високи езикови умения, скрит превод и обобщаване на информация, и описание на това как се мерят отделните умения (както езикови, така и комуникативни (особено последните)) и постижения на обучаемите на основата на обобщение-превод-резюме.

Дисертацията представлява първо, самостоятелно, завършено научно изследване. Поставените изследователски задачи са постигнати. Сред положителните страни на дисертацията са ясното изложение и балансираната структура, доброто владеене на стандратите на академичния, писмен български език и усвоени умения за създаване на научен текст. Въпреки някои забележки, които неизбежно произтичат от създаването на първи научен труд с такъв обем, дисертацията напълно отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор" (проведено самостоятелно изследване с прилагане на определена методология и изготвяне на цялостен научен текст).

Въз основа на всичко казано дотук, мисля че представената дисертация отговаря на условията за присъждането на онразователната и научна степен "доктор" и препоръчвам на уважаемото научни жури да присъди тази степен на Албена Димитрова Стефанова.

Дата: 08.08.2018 г.

Подпис:
Ал. Багашева